

ΕΚΘΕΣΗ ΣΥΝΗΓΟΡΙΑΣ

Τίτλος Έργου: THEREWITH - «Πρώθηση δικαιωμάτων και αξιών για τα άτομα που αντιμετωπίζουν προκλήσεις κινητικότητας».

Περίληψη: Η παρούσα Έκθεση Συνηγορίας επικεντρώνεται στην ενίσχυση των δικαιωμάτων και της προσβασιμότητας των ατόμων με κινητικές δυσκολίες στην Κύπρο, με βάση την έρευνα του έργου THEREWITH. Παρουσιάζει τα κύρια ευρήματα σχετικά με τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν αυτά τα άτομα, αναλύει το νομικό πλαίσιο της ΕΕ, αξιολογεί τις ανάγκες και την ενημέρωση των πολιτών, και καταλήγει σε συγκεκριμένες προτάσεις πολιτικής. Επίσης, παραθέτει βέλτιστες πρακτικές που έχουν εφαρμοστεί σε άλλα κράτη-μέλη της ΕΕ για τη βελτίωση της πρόσβασης και της κοινωνικής ένταξης των ατόμων με αναπηρία.

Στοιχεία έργου: Το THEREWITH έχει στόχο την πρώθηση των δικαιωμάτων και των αξιών της ΕΕ για τα άτομα με κινητικές προκλήσεις. Μέσα από τα εργαστήρια, φιλοδοξούμε να κατανοήσουμε καλύτερα τις εμπειρίες και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα άτομα με μειωμένη κινητικότητα στην Κύπρο, συμβάλλοντας στην ενδυνάμωσή τους και στην ενίσχυση της συνεργασίας με τις Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών (ΟΚοιΠ).

Χρηματοδότηση: Το έργο «THEREWITH» δημιουργείται στο πλαίσιο του προγράμματος BUILD, με φορέα υλοποίησης την Οργάνωση Παραπληγικών Κύπρου (Ο.ΠΑ.Κ.) «Οργάνωση Παραπληγικών Κύπρου – ΟΠΑΚ». Το BUILD - Building a robust and democratic civic space συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, μέσω του προγράμματος Citizens, Equality, Rights and Values (CERV), το Bodossaki Foundation - Ίδρυμα Μποδοσάκη και το NGO Support Centre - Cyprus. (Αριθμός Έργου: CERV-BUILD-CY-B01).

Φορέας Υλοποίησης



Co-funded by:



Πίνακας Περιεχομένων

1. Εισαγωγή και Ιστορικό	2
2. Ανάλυση των Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Κύπρου.....	4
3. Παράδειγμα Εφαρμογής στην Κύπρο	7
4. Αξιολόγηση Αναγκών και Ενημέρωσης στην Κύπρο	10
5. Μεθοδολογία και Ερευνητικά Ευρήματα.....	11
6. Προτάσεις Πολιτικής	14
7. Βέλτιστες Πρακτικές από άλλα Κράτη-Μέλη της ΕΕ.....	18
8. Συμπεράσματα	20
Βιβλιογραφία	24

Φορέας Υλοποίησης



Co-funded by:



1. Εισαγωγή και Ιστορικό

Το έργο THEREWITH δημιουργήθηκε με σκοπό την προώθηση των δικαιωμάτων και αξιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα άτομα με κινητικές προκλήσεις, αντιμετωπίζοντας τόσο την προσβασιμότητα όσο και την κοινωνική τους ενσωμάτωση και πολιτική συμμετοχή. Υιοθετώντας ένα ολιστικό πλαίσιο ενδυνάμωσης, το έργο επιδιώκει να αναδείξει τις εμπειρίες και προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα άτομα με κινητικές δυσκολίες στην Κύπρο, βελτιώνοντας την πρόσβασή τους σε υπηρεσίες και ενισχύοντας τη συνεργασία με τις Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών (ΟΚοιΠ). Παράλληλα, εστιάζει στην ενδυνάμωση αυτών των οργανώσεων, οι οποίες διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στη συνηγορία και την παρακολούθηση των πολιτικών που αφορούν τα άτομα με κινητικές προκλήσεις (European Economic and Social Committee, *The Role of Civil Society in Protecting and Promoting the Rights of Persons with Disabilities*, 2018).

Το THEREWITH υλοποιείται από την Οργάνωση Παραπληγικών Κύπρου (Ο.ΠΑ.Κ.) στο πλαίσιο του προγράμματος BUILD - Building a Robust and Democratic Civic Space, το οποίο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του προγράμματος Citizens, Equality, Rights and Values (CERV), καθώς και από το Ίδρυμα Μποδοσάκη (Bodossaki Foundation) και το NGO Support Centre - Cyprus. Στηριζόμενο σε συστηματική έρευνα, εργαστήρια ευαισθητοποίησης και εκστρατείες συνηγορίας, το THEREWITH επιδιώκει να διαμορφώσει τεκμηριωμένες πολιτικές προτάσεις για τη βελτίωση της καθημερινότητας των ατόμων με κινητικές προκλήσεις. Οι κύριες θεματικές του περιλαμβάνουν την ενημέρωση για τα δικαιώματα των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα, την ανάλυση των εμποδίων που περιορίζουν την πρόσβασή τους σε υπηρεσίες και υποδομές, καθώς και τη διεύρυνση των δυνατοτήτων συμμετοχής τους στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Η ανάγκη για το THEREWITH αναδεικνύεται από τα πολλαπλά εμπόδια που αντιμετωπίζουν τα άτομα με κινητικές προκλήσεις, τα οποία περιλαμβάνουν την περιορισμένη γνώση των δικαιωμάτων τους ως πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την ανεπαρκή πρόσβαση σε υπηρεσίες και υποδομές, καθώς και τις δυσκολίες συμμετοχής στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Σύμφωνα με τις εκθέσεις της European Disability Expertise, πολλά κράτη-μέλη της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Κύπρου, δεν έχουν επαρκώς προσαρμόσει τις πολιτικές τους στις

Φορέας Υλοποίησης



Co-funded by:





απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2021-2030, γεγονός που περιορίζει την ενσωμάτωση και τις ίσες ευκαιρίες για τα άτομα με αναπηρίες (European Disability Expertise, European Semester 2020-2021 National Fiche on Disability - Cyprus, 2021).

Η δημιουργία του THEREWITH συνδέεται με τις ευρωπαϊκές και διεθνείς δεσμεύσεις της Κύπρου για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των ατόμων με κινητικές προκλήσεις. Σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων (European Pillar of Social Rights), όλα τα κράτη-μέλη οφείλουν να διασφαλίσουν ότι τα άτομα με αναπηρία έχουν πρόσβαση στην εργασία, την εκπαίδευση και τις δημόσιες υπηρεσίες χωρίς διακρίσεις (European Commission, European Pillar of Social Rights, 2017). Επιπλέον, το THEREWITH εναρμονίζεται με την Εθνική Στρατηγική της Κύπρου για την Αναπηρία, η οποία υπογραμμίζει την ανάγκη για συμπεριληπτική πολιτική και κοινωνική ένταξη (Government of Cyprus, National Disability Strategy 2018-2028, 2018).

Η ανάγκη για ένα πιο ισχυρό θεσμικό και πολιτικό πλαίσιο στην Κύπρο αποδεικνύεται και από την πρόσφατη έγκριση της Αναθεωρημένης Εθνικής Στρατηγικής για την Αναπηρία 2024-2028 και του Τέταρτου Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Αναπηρία 2024-2028 από το Υπουργικό Συμβούλιο της Κυπριακής Δημοκρατίας. Σύμφωνα με την Υφυπουργό Κοινωνικής Πρόνοιας της Κύπρου, Μαριλένα Ευαγγέλου, η νέα στρατηγική περιλαμβάνει 75 νέες δράσεις και στόχους, που αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, την κοινωνική ένταξη και την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων για τα άτομα με αναπηρίες (Government of Cyprus, Revised National Disability Strategy and Action Plan 2024-2028, 2024).

Με δεδομένο ότι τα άτομα με κινητικές προκλήσεις εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια στην πρόσβαση σε υπηρεσίες, την κοινωνική τους ένταξη και την πολιτική συμμετοχή, το THEREWITH φιλοδοξεί να δημιουργήσει μία διαρκή πλατφόρμα διαλόγου, ενδυνάμωσης και θεσμικών αλλαγών. Μέσω της συνεργασίας μεταξύ των Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών, των δημόσιων αρχών και των ίδιων των ατόμων με κινητικές προκλήσεις, το έργο THEREWITH συμβάλλει στη διαμόρφωση ενός δικαιότερου, πιο προσβάσιμου και δημοκρατικού πολιτικού και κοινωνικού περιβάλλοντος.

Φορέας Υλοποίησης



Co-funded by:



2. Ανάλυση των Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Κύπρου

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θεσπίσει ένα ολοκληρωμένο νομικό και πολιτικό πλαίσιο για την προστασία και προώθηση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων με κινητικές προκλήσεις. Το βασικό θεμέλιο αυτής της πολιτικής είναι η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες (UNCRPD), την οποία η ΕΕ επικύρωσε το 2010. Η σύμβαση δεσμεύει τα κράτη-μέλη να υιοθετήσουν μέτρα που διασφαλίζουν την ισότιμη μεταχείριση, την πρόσβαση στις υπηρεσίες, τη μη διάκριση και την κοινωνική ένταξη των ατόμων με αναπηρίες (United Nations, Convention on the Rights of Persons with Disabilities, 2006). Παράλληλα, η Χάρτα των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιβεβαιώνει ότι τα άτομα με αναπηρίες έχουν δικαίωμα σε αξιοπρεπή διαβίωση, αυτόνομη ζωή και πλήρη συμμετοχή στην κοινωνία, με τις απαραίτητες προσαρμογές και υποστήριξη (European Commission, Charter of Fundamental Rights of the European Union, 2012).

Στο πλαίσιο της εφαρμογής αυτών των αρχών, η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2021-2030 θέτει συγκεκριμένους στόχους για τη βελτίωση της προσβασιμότητας, την ανεξάρτητη διαβίωση και την καταπολέμηση των διακρίσεων σε όλα τα κράτη-μέλη. Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Πράξη για την Προσβασιμότητα (European Accessibility Act 2019/882) υποχρεώνει τα κράτη-μέλη να διασφαλίσουν ότι βασικά αγαθά και υπηρεσίες – όπως οι δημόσιες μεταφορές, οι τεχνολογικές υπηρεσίες και το δομημένο περιβάλλον – είναι πλήρως προσβάσιμα για τα άτομα με αναπηρίες (European Parliament, European Accessibility Act 2019/882, 2019). Παράλληλα, η Οδηγία 2000/78/ΕΚ για την Ίση Μεταχείριση στην Απασχόληση προστατεύει τα άτομα με αναπηρίες από διακρίσεις στον εργασιακό χώρο, ενώ η Ευρωπαϊκή Κάρτα Αναπηρίας (European Disability Card) διευκολύνει τη μετακίνηση και την ισότιμη πρόσβαση των ατόμων με αναπηρίες στις υπηρεσίες των κρατών-μελών (European Commission, European Disability Card Initiative, 2022).

Φορέας Υλοποίησης



Co-funded by:



Σε εθνικό επίπεδο, η Κύπρος έχει ενσωματώσει τις αρχές της UNCRPD και των ευρωπαϊκών στρατηγικών στο νομικό και πολιτικό της πλαίσιο. Το 2011, επικύρωσε τη σύμβαση μέσω του Νόμου 8(III)/2011, ενώ το 2012 το Υπουργικό Συμβούλιο, με την Απόφαση Νο. 73.519, ανέθεσε στο Τμήμα Κοινωνικής Ένταξης Ατόμων με Αναπηρίες του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων την ευθύνη για την εφαρμογή της σύμβασης (Republic of Cyprus, National Action Plan on Disability, 2024). Στο πλαίσιο αυτής της πολιτικής, η Κύπρος εφάρμοσε την Πρώτη Εθνική Στρατηγική για την Αναπηρία 2018-2028, καθώς και το Δεύτερο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Αναπηρία 2018-2020, τα οποία ευθυγραμμίζονται με τις ευρωπαϊκές και διεθνείς στρατηγικές, όπως η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Αναπηρία 2010-2020 και η Στρατηγική του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Αναπηρία 2017-2023.



Η ανάγκη για ένα ενισχυμένο θεσμικό και πολιτικό πλαίσιο οδήγησε στην έγκριση της Αναθεωρημένης Εθνικής Στρατηγικής για την Αναπηρία 2024-2028 και του Τέταρτου Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Αναπηρία 2024-2028 από το Υπουργικό Συμβούλιο της Κυπριακής Δημοκρατίας. Σύμφωνα με την Υφυπουργό Κοινωνικής Πρόνοιας, Μαριλένα Ευαγγέλου, η νέα στρατηγική περιλαμβάνει 75 νέες δράσεις που στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, την κοινωνική ένταξη και την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων εις βάρος των ατόμων με αναπηρίες (Government of Cyprus, Revised National Disability Strategy and Action Plan 2024-2028, 2024).

Μια σημαντική καινοτομία της στρατηγικής είναι η αναδιοργάνωση των δράσεων, που πλέον δεν κατανέμονται ανά Υπουργείο, αλλά οργανώνονται σε επτά θεματικούς πυλώνες: πρώιμη παιδική ηλικία και οικογενειακή παρέμβαση, ενιαία και συμπεριληπτική εκπαίδευση, πρόσβαση στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον, μεταφορές και πληροφόρηση, πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη και θεραπευτικές υπηρεσίες,

Φορέας Υλοποίησης



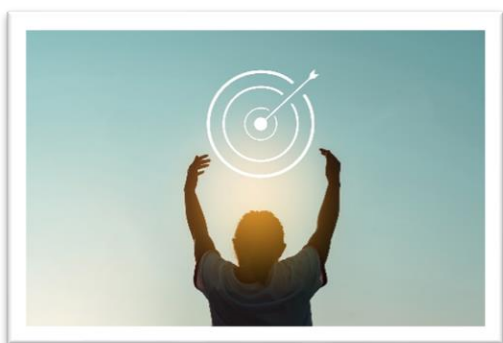
Co-funded by:



ενσωμάτωση στην απασχόληση, επαρκές βιοτικό επίπεδο και ανεξάρτητη διαβίωση, καθώς και συμμετοχή στην πολιτιστική ζωή, στην αναψυχή και στον αθλητισμό.

Σημαντική προσθήκη στη στρατηγική είναι η ένταξη ποσοτικών και ποιοτικών δεικτών με σαφή χρονοδιαγράμματα, ώστε να διασφαλιστεί η παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής των πολιτικών. Οι δράσεις περιλαμβάνουν μέτρα όπως η αύξηση και διεύρυνση των κοινωνικών επιδομάτων, η νομοθετική ρύθμιση για τους προσωπικούς βοηθούς και συμβούλους αναπηρίας, η αναγνώριση των γονέων ως άτυπων φροντιστών σε περιπτώσεις σοβαρής αναπηρίας, η συνεργασία με κοινωνικές επιχειρήσεις για την ενίσχυση της απασχόλησης, καθώς και έργα βελτίωσης της προσβασιμότητας σε δημόσιους χώρους και υποδομές.

Παρά τις προόδους αυτές, εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις που σχετίζονται με την εφαρμογή των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες στην πράξη. Οι εκθέσεις της European Disability Expertise επισημαίνουν ότι η Κύπρος πρέπει να βελτιώσει τη συμμόρφωσή της με τις διατάξεις της Ευρωπαϊκής Πράξης για την Προσβασιμότητα και να ενισχύσει τους μηχανισμούς εποπτείας της εφαρμογής των πολιτικών ένταξης (European Disability Expertise, European Semester 2020-2021 National Fiche on Disability - Cyprus, 2021). Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή προτείνει την περαιτέρω ενίσχυση του ρόλου των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στη χάραξη πολιτικής, διασφαλίζοντας ότι τα άτομα με αναπηρίες έχουν ενεργό συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων (European Economic and Social Committee, The Role of Civil Society in Protecting and Promoting the Rights of Persons with Disabilities, 2018).



Η αποτελεσματική εφαρμογή της Εθνικού Σχεδίου και της Εθνικής Στρατηγικής για την Αναπηρία 2024-2028 αποτελεί καθοριστικό βήμα προς μια πιο συμπεριληπτική κοινωνία, ενώ η συνεχής παρακολούθηση και αξιολόγηση θα είναι κρίσιμη για την επίτευξη των καθορισμένων στόχων.

Φορέας Υλοποίησης



Co-funded by:



3. Παράδειγμα Εφαρμογής στην Κύπρο

Στην Κύπρο, η προστασία και προώθηση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες έχει ενσωματωθεί σε ένα σύνολο πολιτικών και νομοθετικών πρωτοβουλιών, οι οποίες είναι εναρμονισμένες με τις διεθνείς και ευρωπαϊκές δεσμεύσεις. Το βασικό θεμέλιο αυτής της πολιτικής είναι η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες (UNCRPD), την οποία η Κύπρος επικύρωσε το 2011 με τον Νόμο 8(III)/2011. Σε συνέχεια αυτής της δέσμευσης, το Υπουργικό Συμβούλιο, μέσω της Απόφασης Νο. 73.519 (2012), ανέθεσε στο Τμήμα Κοινωνικής Ένταξης Ατόμων με Αναπηρίες του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων την ευθύνη για την εφαρμογή της σύμβασης, καθώς και για τον συντονισμό των εθνικών στρατηγικών και σχεδίων δράσης (Republic of Cyprus, National Action Plan on Disability, 2024).

Στο πλαίσιο αυτής της πολιτικής, η Κύπρος εφάρμοσε την Πρώτη Εθνική Στρατηγική για την Αναπηρία 2018-2028, καθώς και το Δεύτερο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Αναπηρία 2018-2020, τα οποία ήταν εναρμονισμένα με τη Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες 2010-2020 και τη Στρατηγική του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Αναπηρία 2017-2023. Οι πολιτικές αυτές επικεντρώθηκαν στη βελτίωση της προσβασιμότητας, της ανεξάρτητης διαβίωσης, της ισότιμης πρόσβασης στην αγορά εργασίας και της καταπολέμησης των διακρίσεων. Ωστόσο, η αξιολόγηση των πρώτων αυτών πρωτοβουλιών ανέδειξε την ανάγκη για ένα ενισχυμένο και πιο δομημένο θεσμικό πλαίσιο, το οποίο να απαντά στις σύγχρονες προκλήσεις και να διασφαλίζει την αποτελεσματική εφαρμογή των πολιτικών ένταξης.

Αυτή η ανάγκη οδήγησε στην έγκριση της Αναθεωρημένης Εθνικής Στρατηγικής για την Αναπηρία 2024-2028 και του Τέταρτου Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Αναπηρία 2024-2028 από το Υπουργικό Συμβούλιο της Κυπριακής Δημοκρατίας. Σύμφωνα με την Υφυπουργό Κοινωνικής Πρόνοιας, Μαριλένα Ευαγγέλου, η νέα στρατηγική περιλαμβάνει 75 νέες δράσεις που στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, την κοινωνική ένταξη και την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων εις βάρος των ατόμων με αναπηρίες (Government of Cyprus, Revised National Disability Strategy and Action Plan 2024-2028, 2024).

Φορέας Υλοποίησης



Co-funded by:



Μία από τις πιο σημαντικές καινοτομίες της νέας στρατηγικής είναι η αναδιοργάνωση των δράσεων, οι οποίες πλέον δεν κατανέμονται ανά Υπουργείο, αλλά έχουν οργανωθεί σε επτά θεματικούς πυλώνες, οι οποίοι καλύπτουν βασικούς τομείς που επηρεάζουν τη ζωή των ατόμων με αναπηρίες:

- Έγκαιρη παιδική ηλικία και οικογενειακή παρέμβαση – Εξασφάλιση πρώιμης διάγνωσης, παροχή στήριξης στις οικογένειες και ενίσχυση των δομών προσχολικής αγωγής.
- Ενιαία και συμπεριληπτική εκπαίδευση – Εξασφάλιση ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση, προώθηση της συνεκπαίδευσης και εξάλειψη των διακρίσεων στον σχολικό χώρο.
- Πρόσβαση στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον, μεταφορές και πληροφόρηση – Βελτίωση των δημόσιων και ιδιωτικών υποδομών ώστε να είναι πλήρως προσβάσιμες.
- Πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη και στις θεραπευτικές υπηρεσίες – Διεύρυνση των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας και ενίσχυση των προγραμμάτων αποκατάστασης.
- Ένταξη στην απασχόληση – Υποστήριξη της πρόσβασης στην αγορά εργασίας και ανάπτυξη προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης.
- Επαρκές βιοτικό επίπεδο και ανεξάρτητη διαβίωση – Παροχή χρηματοδοτικών ενισχύσεων και προώθηση πολιτικών για την υποστήριξη της αυτόνομης διαβίωσης.
- Συμμετοχή στην πολιτιστική ζωή, την αναψυχή και τον αθλητισμό – Διευκόλυνση της συμμετοχής σε πολιτιστικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες, βελτίωση της προσβασιμότητας σε πολιτιστικούς και αθλητικούς χώρους.

Μια ακόμα σημαντική καινοτομία είναι η εισαγωγή ποσοτικών και ποιοτικών δεικτών με σαφή χρονοδιαγράμματα, προκειμένου να διασφαλιστεί η παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής των πολιτικών. Οι δράσεις που περιλαμβάνονται στη στρατηγική καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα παρεμβάσεων, όπως η αύξηση και διεύρυνση των κοινωνικών επιδομάτων, η νομοθετική ρύθμιση για τους προσωπικούς βοηθούς και συμβούλους αναπηρίας, η αναγνώριση των γονέων ως άτυπων φροντιστών σε περιπτώσεις σοβαρής αναπηρίας,

Φορέας Υλοποίησης



Co-funded by:



η ενίσχυση της απασχόλησης μέσω συνεργασίας με κοινωνικές επιχειρήσεις, καθώς και έργα βελτίωσης της προσβασιμότητας σε δημόσιους χώρους και υποδομές.

Παρότι έχουν γίνει σημαντικές προσπάθειες, εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις στην εφαρμογή των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες στην πράξη. Οι εκθέσεις της European Disability Expertise αναφέρουν ότι η Κύπρος πρέπει να ενισχύσει τη συμμόρφωσή της με την Ευρωπαϊκή Πράξη για την Προσβασιμότητα (European Accessibility Act 2019/882), ιδιαίτερα στον τομέα των μεταφορών και της πρόσβασης σε ψηφιακές υπηρεσίες. Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (EESC) τονίζει ότι η χώρα πρέπει να ενδυναμώσει το ρόλο των Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών (ΟΚοιΠ) στη χάραξη πολιτικής, διασφαλίζοντας την ενεργό συμμετοχή των ατόμων με αναπηρίες στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων (European Disability Expertise, European Semester 2020-2021 National Fiche on Disability - Cyprus, 2021; European Economic and Social Committee, The Role of Civil Society in Protecting and Promoting the Rights of Persons with Disabilities, 2018).



Η Αναθεωρημένη Εθνική Στρατηγική και το Τέταρτο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Αναπηρία 2024-2028 συνιστούν ένα καθοριστικό βήμα προς τη δημιουργία μιας περισσότερο συμπεριληπτικής και προσβάσιμης κοινωνίας στην Κύπρο. Η συνεχής παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής των δράσεων αυτών θα είναι

Φορέας Υλοποίησης



Co-funded by:



κρίσιμη για την επιτυχία των στόχων που έχουν τεθεί, διασφαλίζοντας ότι τα άτομα με αναπηρίες θα έχουν πλήρη πρόσβαση στα δικαιώματα και τις ευκαιρίες που τους αναλογούν.

4. Αξιολόγηση Αναγκών και Ενημέρωσης στην Κύπρο

Η κατάσταση της ενημέρωσης και της πρόσβασης σε πληροφορίες για τα δικαιώματα των ατόμων με κινητικές προκλήσεις στην Κύπρο παραμένει ανεπαρκής, παρά τις προόδους που έχουν σημειωθεί σε επίπεδο νομοθεσίας και πολιτικών. Παρόλο που η χώρα έχει υιοθετήσει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες (UNCRPD) και έχει αναπτύξει ένα Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Αναπηρία, η ενημέρωση και η πρόσβαση των πολιτών με κινητικές δυσκολίες στις διαθέσιμες υπηρεσίες και δικαιώματα παραμένει περιορισμένη.



Φορέας Υλοποίησης



Co-funded by:



Η ανάγκη για βελτίωση της ενημέρωσης είναι εμφανής, καθώς πολλοί πολίτες με αναπηρίες δεν γνωρίζουν τις νομοθετικές διατάξεις που τους προστατεύουν, τις διαθέσιμες υπηρεσίες ή τις διαδικασίες μέσω των οποίων μπορούν να ασκήσουν τα δικαιώματά τους. Συγκεκριμένα, οι κύριες προκλήσεις που εντοπίζονται στον τομέα της ενημέρωσης περιλαμβάνουν:

- Ανεπαρκής επίσημη πληροφόρηση – Οι κρατικοί φορείς δεν παρέχουν συστηματική ενημέρωση προς τα άτομα με κινητικές προκλήσεις, με αποτέλεσμα η πρόσβαση στις σχετικές πληροφορίες να είναι αποσπασματική και δύσκολη.
- Έλλειψη καναλιών επικοινωνίας προσαρμοσμένων στις ανάγκες των ατόμων με κινητικές δυσκολίες – Η πληροφόρηση δεν είναι πάντα διαθέσιμη σε προσβάσιμες μορφές, όπως ηχητικά αρχεία, βίντεο με νοηματική ή εύκολα κατανοητό κείμενο.
- Περιορισμένη γνώση των δικαιωμάτων – Πολλοί πολίτες γνωρίζουν μόνο τις βασικές πτυχές της UNCRPD, αλλά αγνοούν άλλες νομοθετικές πρωτοβουλίες, όπως η Ευρωπαϊκή Πράξη για την Προσβασιμότητα (European Accessibility Act 2019/882) και η Οδηγία 2000/78/EK για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση.
- Έλλειψη συμμετοχής των ατόμων με κινητικές προκλήσεις στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων – Οι περισσότερες αποφάσεις που αφορούν την πολιτική για τα άτομα με αναπηρίες λαμβάνονται χωρίς τη συστηματική διαβούλευση με τους άμεσα ενδιαφερόμενους.
- Ρόλος των Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών (ΟΚοιΠ) – Οι ΟΚοιΠ αποτελούν βασικό δίαυλο πληροφόρησης για τα άτομα με κινητικές προκλήσεις, αλλά χρειάζονται περισσότερη στήριξη και χρηματοδότηση για να βελτιώσουν την εμβέλεια και την αποτελεσματικότητά τους.

5. Μεθοδολογία και Ερευνητικά Ευρήματα

Η ερευνητική διαδικασία του έργου THEREWITH σχεδιάστηκε για να καταγράψει τις εμπειρίες, τις προκλήσεις και τις ανάγκες των ατόμων με κινητικές προκλήσεις στην Κύπρο, προκειμένου να διαμορφώσει τεκμηριωμένες προτάσεις πολιτικής. Για τη συλλογή δεδομένων, χρησιμοποιήθηκαν τόσο ποσοτικές όσο και ποιοτικές μέθοδοι,

Φορέας Υλοποίησης



Co-funded by:



ώστε να εξασφαλιστεί μια ολοκληρωμένη και σφαιρική εικόνα της κατάστασης. Η έρευνα διεξήχθη σε τρεις φάσεις: επισκόπηση μέσω ερωτηματολογίου, ομάδες εστίασης και εργαστήρια, με τη συμμετοχή ατόμων με κινητικές προκλήσεις, εκπροσώπων Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών (ΟΚοιΠ) και ειδικών στον τομέα της αναπηρίας.

Το ερωτηματολόγιο, που αποτέλεσε την πρώτη φάση της έρευνας, απαντήθηκε από 52 άτομα με κινητικές προκλήσεις, παρέχοντας πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με το επίπεδο ενημέρωσής τους, την προσβασιμότητα στις υπηρεσίες και τη συμμετοχή τους στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Τα ποσοτικά δεδομένα που προέκυψαν από το ερωτηματολόγιο χρησιμοποιήθηκαν για να εντοπιστούν τα βασικά ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι συμμετέχοντες, διαμορφώνοντας έτσι τη βάση για την επόμενη φάση της έρευνας.

Η δεύτερη φάση περιλάμβανε τη διεξαγωγή ομάδων εστίασης, στις οποίες συμμετείχαν 15 άτομα από τρεις διαφορετικές πόλεις της Κύπρου. Οι ομάδες εστίασης σχεδιάστηκαν για να προσφέρουν μια εις βάθος κατανόηση των εμπειριών των ατόμων με κινητικές δυσκολίες, συμπεριλαμβάνοντας ανοιχτές συζητήσεις σχετικά με τα κύρια εμπόδια που αντιμετωπίζουν στην καθημερινότητά τους. Μέσα από αυτές τις συζητήσεις αναδείχθηκαν οι κοινωνικές και δομικές προκλήσεις που επηρεάζουν την προσβασιμότητα και την ενσωμάτωση των ατόμων με κινητικές προκλήσεις, ενώ τα ποιοτικά δεδομένα που συλλέχθηκαν χρησιμοποιήθηκαν για την ανάπτυξη θεματικών αξόνων, οι οποίοι ενσωματώθηκαν στη θεματολογία των εργαστηρίων.

Η τρίτη φάση της έρευνας περιλάμβανε τη διεξαγωγή τριών εργαστηρίων σε τρεις διαφορετικές πόλεις, στα οποία συμμετείχαν 27 άτομα. Τα εργαστήρια αποτέλεσαν ένα διαδραστικό περιβάλλον συλλογής δεδομένων, καθώς μέσα από στοχευμένες ασκήσεις και συζητήσεις οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να διαμορφώσουν προτάσεις πολιτικής και να προτείνουν πρακτικές λύσεις για τη βελτίωση της κατάστασης. Τα δεδομένα που προέκυψαν από τα εργαστήρια δεν περιορίστηκαν μόνο σε ποιοτικές αφηγήσεις εμπειριών, αλλά περιλάμβαναν και συγκεκριμένες συστάσεις για την προσβασιμότητα, την ενημέρωση και τη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων.

Όλα τα δεδομένα που συλλέχθηκαν από τις τρεις αυτές φάσεις αναλύθηκαν μέσω μιας μεικτής προσέγγισης ανάλυσης δεδομένων. Τα ποσοτικά δεδομένα από το ερωτηματολόγιο υποβλήθηκαν σε στατιστική επεξεργασία,

Φορέας Υλοποίησης



Co-funded by:



ώστε να εντοπιστούν τα κυρίαρχα μοτίβα και οι τάσεις που επικρατούν μεταξύ των συμμετεχόντων. Παράλληλα, τα ποιοτικά δεδομένα από τις ομάδες εστίασης και τα εργαστήρια αναλύθηκαν μέσω θεματικής ανάλυσης, προκειμένου να αναδειχθούν οι βασικές ανησυχίες και προτάσεις των ατόμων με κινητικές προκλήσεις. Ο συνδυασμός ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων επέτρεψε την εξαγωγή τεκμηριωμένων συμπερασμάτων, τα οποία διαμόρφωσαν τη βάση για την ανάπτυξη προτάσεων πολιτικής που θα παρουσιαστούν στο επόμενο στάδιο του έργου.

Τα αποτελέσματα της έρευνας ανέδειξαν κρίσιμες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα άτομα με κινητικές προκλήσεις στην Κύπρο. Η ενημέρωση για τα δικαιώματά τους παραμένει σε χαμηλά επίπεδα, καθώς το 34.6% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι έχει ελάχιστη ή καθόλου γνώση των δικαιωμάτων του ως πολίτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ μόλις το 19.2% θεωρεί ότι είναι επαρκώς ενημερωμένο. Παράλληλα, το 42.3% γνώριζε μόνο τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες, χωρίς να έχει γνώση άλλων σχετικών νομοθεσιών. Όσον αφορά την προσβασιμότητα, το 69.2% των συμμετεχόντων αξιολόγησε την προσβασιμότητα σε υπηρεσίες ως μέτρια έως κακή, ενώ οι δημόσιες συγκοινωνίες καταγράφηκαν ως οι λιγότερο προσβάσιμες, με το 71.2% να δηλώνει ότι αντιμετωπίζει σοβαρές δυσκολίες στη χρήση τους. Επιπλέον, το 61.5% ανέφερε ελλείψεις στις εγκαταστάσεις αναψυχής και το 57.7% δήλωσε ότι τα δημόσια κτίρια δεν είναι προσβάσιμα. Η έλλειψη κατάλληλων υποδομών, όπως ράμπες, ανελκυστήρες και διάδρομοι προσβασιμότητας, επισημάνθηκε από το 78.8% των συμμετεχόντων, γεγονός που υπογραμμίζει την ανάγκη για πιο στοχευμένες πολιτικές βελτίωσης της προσβασιμότητας.

Εξίσου ανησυχητικά είναι τα ευρήματα σχετικά με τη συμμετοχή στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, καθώς το 69.2% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι δεν έχει ποτέ συμμετάσχει σε δημόσιες διαβουλεύσεις ή άλλες διαδικασίες που αφορούν τα δικαιώματά του, ενώ το 51.9% ανέφερε την έλλειψη προσβασιμότητας ως τον κύριο λόγο αποκλεισμού του από αυτές τις διαδικασίες. Παράλληλα, το 63.5% των συμμετεχόντων αναγνώρισε τη σημαντική συμβολή των Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών στη συνηγορία των δικαιωμάτων τους, αλλά

επισήμανε ότι η συνεργασία τους με την πολιτεία παραμένει ανεπαρκής και ότι απαιτείται μεγαλύτερη στήριξη, τόσο σε επίπεδο χρηματοδότησης όσο και θεσμικής αναγνώρισης.

Βάσει αυτών των δεδομένων, το έργο THEREWITH προχωρά στην επόμενη φάση του, η οποία περιλαμβάνει τη διαμόρφωση έκθεσης αναφοράς, που θα δημοσιευθεί μέσω μιας online petition, με σκοπό να αναδείξει τα βασικά ζητήματα που καταγράφηκαν και να ασκήσει πίεση για θεσμικές αλλαγές. Παράλληλα, τα ερευνητικά ευρήματα θα συζητηθούν σε μια διαδικτυακή συνάντηση εμπειρογνομόνων και εκπροσώπων φορέων χάραξης πολιτικής, με στόχο την ανάπτυξη στρατηγικών παρεμβάσεων. Η διαδικασία αυτή θα ολοκληρωθεί με μια τελική εκδήλωση και μια συνέντευξη τύπου, όπου θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα της έρευνας και οι προτάσεις για την προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των ατόμων με κινητικές προκλήσεις στην Κύπρο.

6. Προτάσεις Πολιτικής

Η ανάλυση των δεδομένων που προέκυψαν από την έρευνα του έργου THEREWITH ανέδειξε σημαντικά κενά και προκλήσεις που επηρεάζουν την καθημερινότητα των ατόμων με κινητικές προκλήσεις στην Κύπρο. Τα βασικά ζητήματα που εντοπίστηκαν περιλαμβάνουν την έλλειψη ενημέρωσης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες, τις σοβαρές ελλείψεις στην προσβασιμότητα, τον αποκλεισμό τους από τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και την ανεπαρκή συνεργασία των Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών (ΟΚοιΠ) με την πολιτεία. Με βάση αυτά τα ευρήματα, διαμορφώθηκαν συγκεκριμένες προτάσεις πολιτικής που στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής και της κοινωνικής ένταξης των ατόμων με κινητικές προκλήσεις.

Φορέας Υλοποίησης



Co-funded by:





Βελτίωση της Ενημέρωσης και της Διάδοσης των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Κινητικές Προκλήσεις

Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που αναδείχθηκαν από την έρευνα είναι η περιορισμένη ενημέρωση των ατόμων με κινητικές προκλήσεις για τα δικαιώματά τους. Το 34.6% των συμμετεχόντων δήλωσε ότι έχει ελάχιστη ή καθόλου γνώση των δικαιωμάτων του ως πολίτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ μόνο το 19.2% θεωρεί ότι είναι επαρκώς ενημερωμένο. Για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος, προτείνονται οι ακόλουθες παρεμβάσεις:

1. Νομοθετική ρύθμιση για την υποχρεωτική δημοσιοποίηση πληροφοριών σχετικά με τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες μέσω προσβάσιμων καναλιών (ψηφιακές πλατφόρμες, ενημερωτικά κέντρα).
2. Ενίσχυση προγραμμάτων ευαισθητοποίησης μέσω επίσημων καμπανιών του κράτους σε συνεργασία με ΟΚοιΠ, τα οποία θα στοχεύουν στην ενημέρωση τόσο των ατόμων με αναπηρίες όσο και του ευρύτερου κοινού.

2. Βελτίωση της Προσβασιμότητας σε Υπηρεσίες και Υποδομές

Η έρευνα έδειξε ότι το 69.2% των συμμετεχόντων αξιολόγησε την προσβασιμότητα στις υπηρεσίες ως μέτρια έως κακή, με τις δημόσιες συγκοινωνίες να καταγράφονται ως οι λιγότερο προσβάσιμες. Επιπλέον, το 78.8%

Φορέας Υλοποίησης



Co-funded by:



επισήμανε φυσικά εμπόδια, όπως η έλλειψη ραμπών, ανελκυστήρων και κατάλληλων διαδρόμων προσβασιμότητας. Για να διασφαλιστεί η πλήρης προσβασιμότητα, προτείνονται οι ακόλουθες πολιτικές:

3. Εναρμόνιση με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό για την Προσβασιμότητα (European Accessibility Act 2019/882) μέσω νομοθετικής ρύθμισης που θα καθιστά υποχρεωτική την πλήρη συμμόρφωση όλων των δημόσιων και ιδιωτικών υποδομών εντός πενταετίας.
4. Δημιουργία Εθνικού Σχεδίου Προσβασιμότητας, το οποίο θα περιλαμβάνει δεσμευτικές οδηγίες και πρότυπα σχεδιασμού για την προσβασιμότητα δημόσιων και ιδιωτικών χώρων.
5. Υποχρεωτική ενσωμάτωση προσβάσιμων υπηρεσιών στις δημόσιες συγκοινωνίες, με τροποποίηση των σχετικών κανονισμών λειτουργίας των μεταφορών, ώστε να περιλαμβάνονται προσβάσιμα οχήματα, ειδικοί χώροι αναμονής και εκπαιδευμένο προσωπικό.
6. Δημιουργία ελεγκτικού μηχανισμού που θα διασφαλίζει την εφαρμογή των προτύπων προσβασιμότητας, με δυνατότητα επιβολής κυρώσεων σε οργανισμούς που δεν συμμορφώνονται.

3. Ενίσχυση της Συμμετοχής στις Διαδικασίες Λήψης Αποφάσεων

Η έρευνα έδειξε ότι το 69.2% των συμμετεχόντων δεν έχει ποτέ συμμετάσχει σε διαδικασίες λήψης αποφάσεων που αφορούν τα δικαιώματά τους, ενώ η έλλειψη προσβασιμότητας και η ανεπαρκής πληροφόρηση αποτελούν τους κύριους λόγους αποκλεισμού τους. Για να διασφαλιστεί η ενεργή συμμετοχή των ατόμων με κινητικές προκλήσεις, προτείνονται τα εξής:

7. Υποχρεωτική διαβούλευση με ΟΚοιΠ και εκπροσώπους ατόμων με αναπηρίες κατά τη διαμόρφωση όλων των πολιτικών που σχετίζονται με την αναπηρία, μέσω θεσμοθετημένου μηχανισμού συμμετοχής.
8. Δημιουργία ειδικών συμβουλευτικών επιτροπών σε κάθε υπουργείο που θα ασχολείται με ζητήματα αναπηρίας, με εκπροσώπηση ατόμων με κινητικές προκλήσεις.
9. Ανάπτυξη προσβάσιμης ηλεκτρονικής πλατφόρμας δημόσιας διαβούλευσης, μέσω κυβερνητικής απόφασης, που θα επιτρέπει τη συμμετοχή ατόμων με κινητικές δυσκολίες σε πολιτικές διαδικασίες εξ αποστάσεως.

Φορέας Υλοποίησης



Co-funded by:



4. Ενίσχυση της Συνεργασίας με τις Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών (ΟΚοιΠ)

Η έρευνα έδειξε ότι το 63.5% των συμμετεχόντων θεωρεί ότι οι ΟΚοιΠ διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην προάσπιση των δικαιωμάτων τους, αλλά η συνεργασία τους με την πολιτεία θεωρείται ανεπαρκής. Για να διασφαλιστεί η ουσιαστική συμβολή των οργανώσεων αυτών, προτείνονται τα εξής:

10. Νομοθετική πρόβλεψη για υποχρεωτική συνεργασία των κρατικών φορέων με τις ΟΚοιΠ, κατά τον σχεδιασμό πολιτικών που αφορούν την αναπηρία.
11. Αύξηση της δημόσιας χρηματοδότησης των ΟΚοιΠ μέσω ειδικού κρατικού προγράμματος στήριξης, με προτεραιότητα σε δράσεις που αφορούν την ενημέρωση, την υποστήριξη και τη συνηγορία των ατόμων με κινητικές προκλήσεις.
12. Ενσωμάτωση των ΟΚοιΠ στις επιτροπές ελέγχου εφαρμογής πολιτικών αναπηρίας, ώστε να υπάρχει ανεξάρτητη παρακολούθηση των δεσμεύσεων του κράτους.

Οι παραπάνω προτάσεις βασίζονται στα ερευνητικά δεδομένα του έργου THEREWITH και επιδιώκουν τη δημιουργία ενός πιο συμπεριληπτικού, προσβάσιμου και δίκαιου περιβάλλοντος για τα άτομα με κινητικές προκλήσεις στην Κύπρο. Για την αποτελεσματική εφαρμογή τους απαιτείται συνδυασμός νομοθετικών ρυθμίσεων, κανονισμών, κυβερνητικών αποφάσεων και πολιτικών προγραμμάτων. Η συνεργασία μεταξύ της πολιτείας, των ΟΚοιΠ και των ίδιων των ατόμων με κινητικές προκλήσεις είναι απαραίτητη, ώστε να διασφαλιστεί ότι η χάραξη πολιτικής γίνεται με βάση τις πραγματικές ανάγκες και προκλήσεις που καταγράφονται στο πεδίο.

Φορέας Υλοποίησης



Co-funded by:



7. Βέλτιστες Πρακτικές από άλλα Κράτη-Μέλη της ΕΕ



Διάφορα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν υιοθετήσει βέλτιστες πρακτικές για την ενίσχυση των δικαιωμάτων και της κοινωνικής ενσωμάτωσης των ατόμων με κινητικές προκλήσεις, οι οποίες μπορούν να αποτελέσουν παραδείγματα για την Κύπρο.

Στη Σουηδία, η καθολική σχεδίαση (universal design) έχει ενσωματωθεί πλήρως στις πολιτικές αστικού σχεδιασμού και μεταφορών. Οι δημόσιες συγκοινωνίες είναι πλήρως προσβάσιμες, με χαμηλά δάπεδα στα

λεωφορεία, ανυψωτικούς μηχανισμούς στα τρένα και προσαρμοσμένους σταθμούς με ειδικά σχεδιασμένα σημεία αναμονής και εισόδου. Ένα τέτοιο σύστημα θα μπορούσε να εφαρμοστεί στην Κύπρο, όπου η έλλειψη προσβασιμότητας στις δημόσιες συγκοινωνίες αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα εμπόδια που αντιμετωπίζουν τα άτομα με κινητικές δυσκολίες, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας THEREWITH.

Στη Γερμανία, η Ομοσπονδιακή Πράξη για την Ισότιμη Μεταχείριση των Ατόμων με Αναπηρία (Behindertengleichstellungsgesetz - BGG) επιβάλλει αυστηρούς κανονισμούς προσβασιμότητας, τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα. Κάθε δημόσιο κτίριο πρέπει να διαθέτει πιστοποιητικό προσβασιμότητας, ενώ επιβάλλονται πρόστιμα σε οργανισμούς που δεν συμμορφώνονται με τα πρότυπα. Παρόμοιος μηχανισμός εποπτείας θα μπορούσε να εφαρμοστεί στην Κύπρο, δεδομένου ότι στην παρούσα φάση δεν υπάρχουν συστηματικοί έλεγχοι για την τήρηση των προδιαγραφών προσβασιμότητας.

Στη Γαλλία, η Εθνική Συμβουλευτική Επιτροπή για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες (Conseil National Consultatif des Personnes Handicapées - CNCPH) αποτελεί μια θεσμική οντότητα μέσω της οποίας οι εκπρόσωποι των ατόμων με αναπηρίες συμμετέχουν στη διαμόρφωση πολιτικών. Η Κύπρος θα μπορούσε να επωφεληθεί από την εφαρμογή ενός αντίστοιχου συστήματος θεσμοθετημένης εκπροσώπησης, ώστε τα άτομα με κινητικές προκλήσεις να έχουν άμεση συμμετοχή στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Φορέας Υλοποίησης



Co-funded by:



Στην Ιταλία, το πρόγραμμα "Dopo di Noi" (Μετά από Εμάς) παρέχει στήριξη σε άτομα με αναπηρίες που δεν έχουν οικογενειακή υποστήριξη, προωθώντας τη δημιουργία ανεξάρτητων δομών διαβίωσης. Το κράτος επιδοτεί τη δημιουργία αυτόνομων κατοικιών με ειδικές προδιαγραφές, ενώ παράλληλα παρέχει οικονομικά κίνητρα για την προσαρμογή των ιδιωτικών κατοικιών ώστε να είναι προσβάσιμες. Στην Κύπρο, όπου η ανεξάρτητη διαβίωση για άτομα με κινητικές δυσκολίες παραμένει περιορισμένη λόγω έλλειψης υποδομών και στήριξης, η εφαρμογή ενός αντίστοιχου προγράμματος θα μπορούσε να ενισχύσει την αυτονομία τους.

Στην Ισπανία, το μοντέλο των "Centros Especiales de Empleo" (Ειδικά Κέντρα Απασχόλησης) έχει συμβάλει σημαντικά στην ένταξη των ατόμων με αναπηρίες στην αγορά εργασίας. Αυτά τα κέντρα λειτουργούν ως κοινωνικές επιχειρήσεις, στις οποίες το 70% του εργατικού δυναμικού αποτελείται από άτομα με αναπηρίες. Παράλληλα, η ισπανική κυβέρνηση παρέχει οικονομικά κίνητρα σε επιχειρήσεις που προσλαμβάνουν άτομα με αναπηρίες, διασφαλίζοντας την εργασιακή τους ενσωμάτωση. Με δεδομένο ότι η πρόσβαση στην αγορά εργασίας για άτομα με κινητικές δυσκολίες στην Κύπρο παραμένει προβληματική, η εφαρμογή ενός τέτοιου μοντέλου θα μπορούσε να ενισχύσει τις ευκαιρίες απασχόλησής τους.

Στην Φινλανδία, η εκπαίδευση των ατόμων με αναπηρίες ενσωματώνεται πλήρως στο γενικό εκπαιδευτικό σύστημα, με εξατομικευμένα προγράμματα στήριξης. Η χρήση τεχνολογικών εργαλείων, όπως εφαρμογές ανάγνωσης κειμένων, εκπαιδευτικές πλατφόρμες με προσβάσιμα χαρακτηριστικά και εξειδικευμένοι εκπαιδευτικοί βοηθοί, διασφαλίζει ότι οι μαθητές με κινητικές δυσκολίες λαμβάνουν την απαραίτητη υποστήριξη. Αντίστοιχες πολιτικές στην Κύπρο θα μπορούσαν να βελτιώσουν την εκπαιδευτική ένταξη των ατόμων με κινητικές προκλήσεις, ελαχιστοποιώντας τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν στο σχολικό περιβάλλον.

Η εφαρμογή αυτών των βέλτιστων πρακτικών στην Κύπρο θα μπορούσε να επιφέρει ουσιαστικές αλλαγές στη ζωή των ατόμων με κινητικές προκλήσεις, διασφαλίζοντας την προσβασιμότητα, τη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων, την εργασιακή ένταξη και την αυτονομία τους. Η αξιοποίηση επιτυχημένων προτύπων από κράτη-μέλη της ΕΕ, όπως η Σουηδία, η Γερμανία, η Γαλλία, η Ιταλία, η Ισπανία και η Φινλανδία, μπορεί να συμβάλει

Φορέας Υλοποίησης



Co-funded by:



στην ανάπτυξη ενός πιο ολοκληρωμένου και αποτελεσματικού θεσμικού πλαισίου που θα διασφαλίζει την πλήρη ενσωμάτωση των ατόμων με κινητικές προκλήσεις στην κυπριακή κοινωνία.

8. Συμπεράσματα

Η Έκθεση Συνηγορίας του έργου THEREWITH κατέδειξε ότι, παρά τις νομοθετικές πρωτοβουλίες και τη σταδιακή βελτίωση του θεσμικού πλαισίου στην Κύπρο, τα άτομα με κινητικές προκλήσεις εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια στην προσβασιμότητα, την κοινωνική ένταξη και τη συμμετοχή τους στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Η έλλειψη αποτελεσματικής εφαρμογής των υπαρχόντων νόμων, η απουσία ενός ισχυρού μηχανισμού εποπτείας και επιβολής κυρώσεων, καθώς και η ανεπαρκής διαβούλευση με τις Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών (ΟΚοιΠ), περιορίζουν την πρακτική απόδοση των πολιτικών υπέρ των ατόμων με αναπηρίες. Η έκθεση ανέδειξε την ανάγκη για θεσμικές αλλαγές και πιο δεσμευτικές πολιτικές που να διασφαλίζουν την πλήρη συμμόρφωση με τα ευρωπαϊκά πρότυπα προσβασιμότητας, τη συστηματική συμμετοχή των ατόμων με κινητικές προκλήσεις στον σχεδιασμό πολιτικών, καθώς και την αύξηση της χρηματοδότησης και της συνεργασίας μεταξύ κράτους και κοινωνίας των πολιτών. Η ενσωμάτωση βέλτιστων πρακτικών από άλλα κράτη-μέλη της ΕΕ μπορεί να συμβάλει καθοριστικά στη δημιουργία ενός πιο συμπεριληπτικού και δίκαιου πλαισίου, το οποίο θα προάγει τα δικαιώματα των ατόμων με κινητικές προκλήσεις και θα διασφαλίζει τη βιώσιμη και ισότιμη συμμετοχή τους στην κοινωνία.

Συμπεράσματα για τις Προτάσεις Βελτίωσης της Ενημέρωσης και της Διάδοσης των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Κινητικές Προκλήσεις

Η έκθεση ανέδειξε σημαντικές ελλείψεις στο θεσμικό και πρακτικό πλαίσιο ενημέρωσης και διάδοσης των δικαιωμάτων των ατόμων με κινητικές προκλήσεις στην Κύπρο. Παρόλο που έχουν γίνει βήματα προς τη σωστή κατεύθυνση, όπως η ίδρυση της Ανεξάρτητης Αρχής Προσβασιμότητας και η κατάθεση νομοσχεδίων για την προσβασιμότητα προϊόντων και υπηρεσιών, απουσιάζουν σαφείς και υποχρεωτικές προβλέψεις για τη συστηματική και προσβάσιμη δημοσιοποίηση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες. Δεν υπάρχει

Φορέας Υλοποίησης



Co-funded by:



καθορισμένο πλαίσιο που να επιβάλλει στις δημόσιες υπηρεσίες την υποχρέωση να διαχέουν πληροφορίες σε πολλαπλές μορφές – όπως ηχητικά αρχεία και απλοποιημένα κείμενα – ούτε επαρκείς μηχανισμοί εκπαίδευσης του προσωπικού για την παροχή αυτών των πληροφοριών με προσβάσιμο τρόπο.

Παράλληλα, παρατηρείται απουσία στρατηγικά οργανωμένων και επαναλαμβανόμενων καμπανιών ευαισθητοποίησης σε συνεργασία με ΟΚοιΠ, οι οποίες θα ενημερώνουν όχι μόνο τα ίδια τα άτομα με αναπηρίες, αλλά και το ευρύτερο κοινό για τα δικαιώματά τους και τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν. Η δημιουργία μιας κεντρικής πλατφόρμας ενημέρωσης, προσβάσιμων ενημερωτικών υλικών, καθώς και η ενίσχυση της συνεργασίας κράτους και ΟΚοιΠ για κοινές εκστρατείες, αποτελούν βασικές προτάσεις της έκθεσης, οι οποίες κρίνονται αναγκαίες για την προώθηση της κοινωνικής συμπερίληψης, της διαφάνειας και της πρόσβασης στην πληροφορία για όλους.

Συμπεράσματα για τις Προτάσεις Βελτίωσης της Προσβασιμότητας σε Υπηρεσίες και Υποδομές

Η παρούσα ενότητα της έκθεσης αναδεικνύει την πρόοδο αλλά και τις κρίσιμες ελλείψεις της Κυπριακής Δημοκρατίας στον τομέα της προσβασιμότητας υπηρεσιών και υποδομών για άτομα με αναπηρίες. Παρόλο που έχουν γίνει θετικά βήματα μέσω της νομοθετικής εναρμόνισης με την Ευρωπαϊκή Πράξη για την Προσβασιμότητα (Οδηγία ΕΕ 2019/882), και υιοθετήθηκαν σχετικοί νόμοι όπως ο Ν.57(Ι)/2024 και ο Ν.50(Ι)/2019, παραμένουν σημαντικά κενά στην καθολική εφαρμογή των προβλεπόμενων μέτρων. Δεν έχει θεσπιστεί ακόμη ένα ολοκληρωμένο Εθνικό Σχέδιο Προσβασιμότητας με δεσμευτικά πρότυπα για όλους τους δημόσιους και ιδιωτικούς χώρους, ενώ οι προσπάθειες για τη βελτίωση της προσβασιμότητας στις δημόσιες συγκοινωνίες είναι αποσπασματικές, χωρίς επαρκή εκπαίδευση προσωπικού, πλήρη διαθεσιμότητα προσβάσιμων οχημάτων ή υποχρεωτικούς ελέγχους συμμόρφωσης. Την ίδια στιγμή, η έλλειψη εξειδικευμένου ελεγκτικού μηχανισμού με δυνατότητα επιβολής κυρώσεων περιορίζει την αποτελεσματική επιβολή της νομοθεσίας και αφήνει αναξιοποίητο ένα κρίσιμο εργαλείο διασφάλισης των δικαιωμάτων των ατόμων με κινητικές προκλήσεις. Συνεπώς, οι εισηγήσεις του έργου εστιάζουν στην ανάγκη για άμεση ενεργοποίηση δεσμευτικών μέτρων,

Φορέας Υλοποίησης



Co-funded by:



μηχανισμών ελέγχου και εφαρμογής, και την υιοθέτηση μιας ολιστικής προσέγγισης στην υλοποίηση της προσβασιμότητας, ως ουσιαστικού ανθρώπινου δικαιώματος.

Συμπεράσματα για τις Προτάσεις Ενίσχυσης της Συμμετοχής στις Διαδικασίες Λήψης Αποφάσεων

Η ενότητα αυτή αναδεικνύει τις ελλείψεις αλλά και τις ευκαιρίες βελτίωσης που υπάρχουν στην Κύπρο όσον αφορά τη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρίες, και ιδιαίτερα εκείνων με κινητικές προκλήσεις, στη διαδικασία λήψης αποφάσεων που τους αφορά. Παρόλο που υπάρχουν επιμέρους μηχανισμοί διαβούλευσης, όπως η δράση της ΚΥΣΟΑ και επιτροπές όπως η ΕΠΑΝΑ, απουσιάζει ένας θεσμοθετημένος, υποχρεωτικός μηχανισμός που να διασφαλίζει τη συστηματική συμμετοχή των ΟΚοιΠ και των ατόμων με αναπηρίες στον σχεδιασμό πολιτικών. Επιπλέον, δεν υφίστανται εξειδικευμένες συμβουλευτικές επιτροπές για ζητήματα κινητικών προκλήσεων σε κάθε υπουργείο, γεγονός που περιορίζει τη στοχευμένη εκπροσώπηση. Η απουσία προσβάσιμης ηλεκτρονικής πλατφόρμας δημόσιας διαβούλευσης επιδεινώνει το πρόβλημα, καθώς δεν παρέχεται δυνατότητα ουσιαστικής εξ αποστάσεως συμμετοχής των ατόμων με κινητικές δυσκολίες. Συνολικά, διαπιστώνεται η ανάγκη για θεσμικές παρεμβάσεις που θα διασφαλίζουν την ισότιμη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρίες στις πολιτικές διαδικασίες, μέσω υποχρεωτικής διαβούλευσης, ειδικών επιτροπών και ψηφιακής προσβασιμότητας, συμβάλλοντας σε μια δημοκρατικότερη και πιο συμπεριληπτική κοινωνία.

Συμπεράσματα για την Ενίσχυση της Συνεργασίας με τις Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών (ΟΚοιΠ)

Η συνεργασία μεταξύ κρατικών φορέων και των ΟΚοιΠ στην Κύπρο είναι υπαρκτή, αλλά παραμένει σε μεγάλο βαθμό άτυπη και ανεπαρκώς θεσμοθετημένη. Παρόλο που υπάρχουν πρωτοβουλίες και συνεργασίες, όπως η συμμετοχή της ΚΥΣΟΑ στη διαμόρφωση της Εθνικής Στρατηγικής για την Αναπηρία και η λειτουργία υπηρεσιών φροντίδας από οργανώσεις όπως η ΟΠΑΚ, απουσιάζει νομοθετική πρόβλεψη για την υποχρεωτική συνεργασία των κρατικών αρχών με τις ΟΚοιΠ στον σχεδιασμό πολιτικών. Επιπλέον, δεν υφίσταται ειδικό κρατικό πρόγραμμα χρηματοδότησης που να στοχεύει στην ενίσχυση δράσεων ενημέρωσης, υποστήριξης και συνηγορίας για άτομα με κινητικές προκλήσεις, γεγονός που περιορίζει τη βιωσιμότητα και την αποτελεσματικότητα των ΟΚοιΠ. Η ενσωμάτωση των ΟΚοιΠ στις επιτροπές παρακολούθησης πολιτικών για την αναπηρία παρουσιάζει επίσης

Φορέας Υλοποίησης



Co-funded by:



ασυνέπειες, με περιστατικά αποκλεισμού και μειωμένης χρηματοδότησης να υπονομεύουν τη συμμετοχή τους. Η πρόσφατη αναθεώρηση της σύνθεσης της Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Παρακολούθηση της Σύμβασης του ΟΗΕ αποτελεί μια θετική εξέλιξη, ωστόσο απαιτείται περαιτέρω θεσμική ενίσχυση. Για μια ουσιαστική και ισότιμη συμμετοχή των οργανώσεων αναπήρων, είναι αναγκαία η θέσπιση υποχρεωτικής συνεργασίας, στοχευμένης χρηματοδότησης και θεσμικής ένταξης των ΟΚοιΠ στους μηχανισμούς ελέγχου πολιτικών.

Φορέας Υλοποίησης



Co-funded by:



Βιβλιογραφία

European Commission. (2012). Charter of Fundamental Rights of the European Union. Retrieved from <https://ec.europa.eu>

European Commission. (2017). European Pillar of Social Rights. Retrieved from <https://ec.europa.eu>

European Commission. (2021). Strategy for the Rights of Persons with Disabilities 2021–2030. Retrieved from <https://ec.europa.eu>

European Commission. (2022). European Disability Card Initiative. Retrieved from <https://ec.europa.eu>

European Disability Expertise. (2021). European Semester 2020–2021 National Fiche on Disability – Cyprus. Retrieved from <https://www.disability-europe.eu>

European Economic and Social Committee (EESC). (2018). The role of civil society in protecting and promoting the rights of persons with disabilities. Retrieved from <https://www.eesc.europa.eu>

European Parliament. (2019). European Accessibility Act (Directive 2019/882). Retrieved from <https://www.europarl.europa.eu>

Government of Cyprus. (2018). National Disability Strategy 2018–2028. Retrieved from <https://www.mlsi.gov.cy>

Government of Cyprus. (2024). Revised National Disability Strategy and Action Plan 2024–2028. Nicosia: Deputy Ministry of Social Welfare.

Republic of Cyprus. (2024). National Action Plan on Disability. Ministry of Labour, Welfare and Social Insurance, Department for Social Inclusion of Persons with Disabilities.

United Nations. (2006). Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD). Retrieved from <https://www.un.org>

Φορέας Υλοποίησης



Co-funded by:





[Creative Commons Attribution 4.0 International License.](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)



Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.
Αριθμός Έργου: CERV-BUILD-CY-B01

Για περισσότερες πληροφορίες ή οποιεσδήποτε ερωτήσεις, επικοινωνήστε μαζί μας στο:

Ηλεκτρονική Διεύθυνση: mail@opak.org.cy

Τηλέφωνο: +357 22496494

Φορέας Υλοποίησης



Co-funded by:

